

ЖЕКЕ ТҰЛҒАНЫҢ КҮШТІ ҚЫРЛАРЫ (VIA)

VIA әдісіндегі күшті қырлар кәсіби дамуда маңызды рөл атқарады. Олар - біздің іс-әрекетімізде, ойларымызда және жұмысқа деген көзқарасымызда көрінетін тұрақты тұлғалық қасиеттер. Бұл қасиеттер ізгілікке, таланттарға, қабілеттерге және өсуге ұмтылысқа байланысты.

Позитивті психология саласындағы зерттеулер көрсеткендей, күшті қырларды белсенді қолдану және дамыту жұмыстан қанағаттануды арттырады, мотивация мен өнімділікті күшейтеді, сондай-ақ кәсіби мақсаттарға жетуге көмектеседі. Күшті қырларға негізделген жұмыс қиындықтарды тиімді жеңуге, күрделі жағдайларда шешім табуға және сын-қатерлермен сәтті күресуге мүмкіндік береді.

Әрбір позитивті қасиет алты санаттың біріне жатады:

I. Даналық және білім

II. Ерлік

III. Адамгершілік

IV. Әлеуметтік бағыттылық

V. Сабырлылық

VI. Трансценденттік

Әр санатта үштен беске дейін тұлғаның күшті қырлары (ізгіліктері) бар.

I. Даналық және білім:

1. **Креативтілік** (түпнұсқалық, ойлап табушылық) – ерекше нұсқалар мен шешімдерді көру, қалыптасқан стереотиптер мен үлгілерден тыс ойлау қабілеті. Мұндай қасиетке ие адамдар жаңашыл идеялар мен тәсілдерді жиі ұсынады.

2. **Оқуға деген сүйіспеншілік** – жаңа дағдыларды, тақырыптарды және білім салаларын өз бетінше де, оқу орнында да меңгеру. Бұл қасиет қызығушылықпен байланысты, бірақ одан да кең. Білімді жүйелі түрде арттыруға ұмтылу.

3. **Қызығушылық** – жаңашылдыққа ұмтылу, жаңа тәжірибеге ашық болу. Қызығушылық – бүкіл тәжірибеден өтетін өзіндік құндылық; құбылыстарға, тақырыптарға және нысандарға қызығу, бақылау және зерттеуге бейімділік.

4. **Көзқарас кеңдігі** (әртүрлі салалардағы білім) – жалпы картинаны көру, басқаларға дана кеңес беру, әлемді өзіңіз және өзгелер үшін мағыналарға толы етіп қабылдау қабілеті.

5. **Сын тұрғысынан ойлау** – құбылыстарды жан-жақты талдауға дайын болу, дәлелдерге сүйене отырып, пікірді өзгерту қабілеті; асығыс қорытынды жасамау.

II. Батылдық:

1. **Ерлік** – қауіптер, қиындықтар немесе ауыртпалықтар алдында шегінбеу қабілеті; қарсылыққа қарамастан әділдікті қорғау; өз сенімдеріңізге сәйкес әрекет ету, тіпті олар басқаларға ұнамаған жағдайда да. Бұл қасиет физикалық ерлікті де қамтиды, бірақ онымен шектелмейді.

2. **Табандылық** (аяқталғандық, адалдық) – бастаған істі соңына дейін жеткізу және кедергілерге қарамастан нәтижеге қол жеткізу қабілеті; істі немесе тапсырманы аяқтаудан қанағат алу.

3. **Адалдық** – шындықты айту әдеті; өзін шынайы көрсету және табиғи әрекет ету; өз сезімдері мен іс-әрекеттері үшін жауапкершілік алу.

4. **Энергия** (құлшыныс, құмарлық) – өмірді қуанышпен және жігермен қабылдау; істерге бар жан-тәнін салу, оларға барынша көңіл бөлу; өмірді қызықты саяхат ретінде сезіну.

III. Адамгершілік:

1. **Махаббат** – басқа адамдармен жақын қарым-қатынас орнату және оны бағалау, жанашырлық таныту, бөлісу және қамқор болу қабілеті.

2. **Ізгілік** (жомарттық) – жақсылық жасау, қамқор болу, жанашырлық көрсету, басқаларға көмектесу қабілеті.

3. **Әлеуметтік интеллект** (эмпатия) – өзіңіздің және басқалардың эмоциялары мен сезімдерін тану қабілеті; әртүрлі әлеуметтік жағдайларда қалай әрекет ету керегін білу; басқаларды ынталандыру; қамқорлық таныту.

IV. Әлеуметтік:

1. **Топтық рух** – топта жұмыс істей білу және оған адал болу; жауапкершілік алуға дайын болу және топ жұмысының жалпы нәтижесіне үлес қосу.

2. **Бейтараптық** (әділеттілік) – адамдарға жалпыға ортақ әділдік қағидаларына сәйкес бірдей қарау; жеке сезімдердің басқаларға деген көзқарасқа әсер етуіне жол бермеу; әрқайсысына тең мүмкіндік беру.

3. **Көшбасшылық** – сіз мүше болып табылатын топты ынталандыру қабілеті; жақсы қарым-қатынасты сақтай отырып, ортақ нәтижелерге жету; топтық іс-шараларды ұйымдастыру және оларға қатысу.

V. Ұстамдылық:

1. **Кешірімшілдік** – қате жасағандарды кешіру қабілеті; басқалардың кемшіліктерін сабырмен қабылдау және оларға екінші мүмкіндік беру; кек сақтамау.

2. **Кішіпейілділік** – өзін басқалардан ерекше деп санамау; істеріңіз сөздеріңізден артық айтуы тиіс.

3. **Сақтық** – шешімдерге байыппен қарау, орынсыз тәуекелге бармау; кейін өкінетін әрекет немесе сөзден аулақ болу.

4. **Өзін-өзі бақылау** – өз сезімдері мен іс-әрекеттерін қадағалау қабілеті; тәртіптілік; тілектер мен эмоцияларды басқару.

VI. Трансценденттік:

1. **Сұлулықты бағалау** – өмірдің әртүрлі салаларындағы (табиғат, өнер, математика, ғылым, күнделікті тәжірибе) сұлулықты, жетілдіруді және/немесе біреудің шеберлігін байқау және бағалау қабілеті.

2. **Ризашылық** – өмірдегі барлық жақсы нәрсені түсініп, оған алғыс білдіру қабілеті.

3. **Оптимизм** – болашақтан жақсыны күту және жоғары мақсатқа жету үшін әрекет ету; табысқа өз күш-жігеріңіздің арқасында жетуге сену.

4. **Юмор сезімі** – өмірдің жарық жағын көру, көңілді және күлкілі нәрсені байқау, жылы әзіл айту, күлу және басқаларды күлдіру қабілеті.

5. **Руханилық** (діндарлық, сенім, өмір мәні) – әлемнің жоғарғы мақсаты мен мәні туралы тұтас түсінік; ғаламдағы өз орныңды түсіну; мінез-құлықты анықтайтын және психологиялық жайлылық беретін өмірдің жеке мәнін сезіну.

Позитивті қасиеттерді кәсіби қызметте қолдану

Бұл 24 қасиет кәсіби сәйкестікке кіреді және кәсіби жобаны таңдауда индикатор бола алады, өйткені олар клиенттің ішкі қалауларын, ынталандыруларын және мотивациясын көрсетеді.

Олардың іс-әрекетте және мотивацияда көрінуі мысалмен:

1. **Креативтілік** – дизайн, өнер, жарнама, маркетинг салаларында.
2. **Оқуға сүйіспеншілік** – мұғалімдер, ғалымдар, студенттер.
3. **Қызығушылық** – журналистер, зерттеушілер, детективтер.
4. **Көзқарас кеңдігі** – стратегтер, көшбасшылар, менеджерлер.
5. **Сын тұрғысынан ойлау** – аналитиктер, сыншылар, философтар.
6. **Ерлік** – өрт сөндірушілер, полицейлер, спортшылар, әскери қызметкерлер.
7. **Табандылық** – спортшылар, кәсіпкерлер, зерттеушілер.
8. **Адалдық** – судьялар, заңгерлер, этика кеңесшілері.
9. **Энергия** – жаттықтырушылар, мотивациялық спикерлер.
10. **Махаббат** – әлеуметтік қызметкерлер, психологтар, терапевтер.
11. **Ізгілік** – дәрігерлер, қайырымдылық ұйымдары, мұғалімдер.
12. **Әлеуметтік интеллект** – HR-мамандар, психологтар, сатушылар.
13. **Топтық рух** – жоба менеджерлері, команда капитандары.
14. **Бейтараптық** – ғалымдар, тергеушілер, судьялар.
15. **Көшбасшылық** – CEO, саясаткерлер, менеджерлер.
16. **Кешірімшілдік** – рухани көшбасшылар, терапевтер.
17. **Кішіпейілділік** – ғалымдар, рухани ұстаздар.
18. **Сақтық** – қаржы кеңесшілері, заңгерлер.
19. **Өзін-өзі бақылау** – кәсіби спортшылар, хирургтар.
20. **Сұлулықты бағалау** – суретшілер, фотографтар, дизайнерлер.
21. **Ризашылық** – рухани жетекшілер, жазушылар.
22. **Оптимизм** – мотивациялық спикерлер, психологтар.
23. **Юмор сезімі** – комиктер, сценаристер, жүргізушілер.
24. **Руханилық** – рухани ұстаздар, йога нұсқаушылары.

Егер қаласаңыз, мен сізге осы VIA күшті қырларына арналған **тесттің сұрақтары мен интерпретация нұсқаулығын** да қазақша толық аударып бере аламын.